การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

The Educational Institution Administration According to the IV Sublime States of Mind (Bhahmaviharas) of Educational Institution Administrators in the Basic Education Institution of Nongbua Schools Group, Nakhon Sawan Province

บุญถม อินทรถา*
Bunthom Intaratha

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อจำแนกตาม สถานภาพส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามในการการสำรวจ และวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนและคณะกรรมสถานศึกษา สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ได้แก่ครูผู้สอน จำนวน 100 คน และคณะกรรมสถานศึกษา จำนวน 123 คน รวมจำนวน 223 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 141 คน โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดย

* นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

พิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยใช้สถานศึกษา เป็นเขตพื้นที่ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วน และสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 7 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอ้างอิงคือการทดสอบค่าที (t-test) ข้อมูลคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 **ด้านการบริหารงานวิชาการ**มีค่าเฉลี่ย 4.20 **ด้านการบริหารงานงบประมาณ** มีค่าเฉลี่ย 4.13 **ด้านการบริหารงานบุคคล**มีค่าเฉลี่ย 4.29 **ด้านการบริหารงานทั่วไป** มีค่าเฉลี่ย 4.21 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีบทบาทในคณะกรรมสถานศึกษามีจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 55.16 ระดับการศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 44.85

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตาม บทบาทที่เกี่ยวกับสถานศึกษาและระดับการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ การบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ผู้บริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาของตนเอง พบว่าด้านการบริหารจัดการมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้บริหาร การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ มีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา ผู้ร่วมงานความสุจริตโปร่งใสและเที่ยงธรรม มีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและกล้าตัดสินใจ ปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการวางแผนจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่น่าสนใจอยู่ตลอดเวลา การวางคนได้เหมาะสมกับงานput the right man on the right job มีการสร้างทีมงาน (Team Work) ที่เข้มแข็งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรอบรู้ และมีความแม่นยำในกฎระเบียบของทางราชการ

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, พรหมวิหาร 4

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the state of educational Institution administration according to the 4 Sublime States of Mind principles of administrators in basic education institutions in the Nong Bua School group 2) compared the opinions of the administration of educational Institution according to the 4 Sublime States of Mind principles of the administrators in basic education institutions. Under the Nong Bua School group Nakhon Sawan Province classified by personal status 3) study guidelines for the administration of education institutions according to the 4 Sublime States of Mind principles of administrators in basic education institutions in the Nong Bua School group Nakhon Sawan Province.

This research used mixed methods research by collecting both quantitative data using a survey questionnaire. Qualitative research by in-depth interviews. The population used in this research was teachers andeducational Institution committees in the group of Nong Bua School, Nong Bua District, Nakhon Sawan Province in the Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 3, 100 teachers and 123 committee members, totaling 223 persons. The sample size was 141 persons. (Krejcie and Morgan) using the method of determining the sample size in proportion by considering the population In order to get the information distributed In relation to the proportion of the population by using educational institutions was a random area in the sample group. And in-depth interviews of 7 key informants, quantitative data analysis by using descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation and reference statistics was T-test, qualitative data obtained from interviews perform content analysis.

The results of research found that :

1) educational Institution administration conditions according to the 4 Sublime States of Mind principles of administrators in basic education institutions Under the Nong Bua School group Nakhon Sawan Province, the opinion level analysis In the overall, it was at a high level with an average value of 4.22. The academic administration had an average of 4.20. The budget management was an average value of 4.13. The personnel management was an average value of 4.29. The general administration was an average value of 4.21. The respondents most of them have 123 persons which role in the committee of educational institutes, representing 55.16 percent. The level of education of most respondents was lower than bachelor's degree, 122 persons or 44.85 percent.

2) The results of comparison of opinions on the administration of educational Institutions according to the 4 Sublime States of Mind principles of administrators in basic education institutions in the Nong Bua School group Nakhon Sawan Province, classified by roles related to educational institutions and educational levels found that there was no significant difference Therefore rejected the hypothesis set.

3) Guidelines for the administration of educational Institutions according to the 4 Sublime States of Mind principles of administrators in basic education institutions in the Nong Bua School group Nakhon Sawan Province educational Institutions administration in 4 areas, administrators could apply to increase the efficiency in managing their own educational Institutions. Found that management has knowledge, understanding of educational Institutions management was the basic qualifications of the executive, the use of science and art in management, capable of supervising associates, honesty, transparency and fairness, the ability to make decisions correctly, quickly and courageously, comply with the policy of the Ministry of Education,the ability to plan educational Institutions development to develop the organization towards the goal, create a learning organization (LO) with plans to create interesting projects at all times, putting people right for the put the right man on the

right job,having a strong team work, creativity, knowledge and accurate in government regulations.

Keywords: Educational Institution Administration, Educational Institution Administrators, 4 Sublime States of Mind

1. บทนำ

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปในการศึกษาจึงต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เมื่อกล่าวถึงคุณลักษณะ ของนักบริหารดูเหมือนจะมีการกล่าวไว้มากมายในการเป็นผู้บริหารมาและผลจากการศึกษาและวิจัยของนักวิชาการซึ่งมีทั้งของไทยและต่างประเทศบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543, หน้า 82)

ดังนั้น การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเอง ซึ่งมีความสำคัญต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4ที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้เป็นแนวทางในประพฤติการปฏิบัติและเป็นหลักในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกที่เหมาะสมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหาร มีภาวะผู้นำเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปฏิรูปการศึกษา ควรมีลักษณะที่สำคัญ คือ นักพัฒนา นักตัดสินใจ นักวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารและพัฒนาตนเองโดยใช้ความรู้คู่คุณธรรมในการบริหารและจัดการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, และคนอื่น ๆ, 2542) โรงเรียนสังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์มีจำนวน 20 โรงเรียน โรงเรียนส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูและนักเรียนจำนวนน้อย มีครูไม่ครบชั้น ผู้บริหารสถานศึกษา

ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา จากความสำคัญของปัญหา ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาใน การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ถึงการนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา คือ หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับผู้บริหาร มาใช้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลวิจัยนี้เป็นแนวทางเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณโดยการสำรวจและเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา ในสถานศึกษาอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มี ครูผู้สอน จำนวน 100 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 123 คน รวม 223 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 141 คน โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยใช้สถานศึกษา เป็นเขตพื้นที่ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วนและสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 7 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

(Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอ้างอิงคือการทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4. ผลการวิจัย

1) สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากทุกด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 **ด้านการบริหารงานวิชาการ**มีค่าเฉลี่ย 4.20 **ด้านการบริหารงานงบประมาณ** มีค่าเฉลี่ย 4.13 **ด้านการบริหารงานบุคคล**มีค่าเฉลี่ย 4.29 **ด้านการบริหารงานทั่วไป** มีค่าเฉลี่ย 4.21 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นบทบาทของคณะกรรมสถานศึกษามีจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 55.16 ระดับการศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 122คน คิดเป็นร้อยละ 44.85

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตาม บทบาทที่เกี่ยวกับสถานศึกษา และระดับการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ การบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ผู้บริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาของตนเอง ซึ่งด้านการบริหารจัดการมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้บริหาร ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชาผู้ร่วมงานความสุจริตโปร่งใส และเที่ยงธรรม มีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและกล้าตัดสินใจ ปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการวางแผน จัดทำโครงการต่าง ๆ ที่น่าสนใจ อยู่ตลอดเวลาการวางคนได้เหมาะสมกับงานput the right man in the right job มีการสร้างทีมงาน (Team Work) ที่เข้มแข็งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรอบรู้ มีความแม่นยำในกฎระเบียบของทางราชการ

5. อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจะกล่าวถึงประเด็นดังต่อไปนี้

5.1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ**อิศรา เจะมะ** (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ และด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ**พัทธวรรณ ประนัดตัง** ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ**ชรินทร์ทิพย์ หาญประเสริฐ** (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรู้วิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการบริหารงาน และด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ

5.2 การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกเป็นรายด้าน

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ **ด้านการบริหารงานวิชาการ**ผลในการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อสังเกตเป็นรายข้อผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าผู้บริหารมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร มีการบริหารงานวิชาการอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ **พระมหาบุญเสริม ธมฺมทินฺโน (ทองศรี)** (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ

ทั้ง 5 ด้าน พบว่าโดยภาพรวม และเกือบทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านสภาพของโรงเรียน และด้านครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน ในเรื่องความพร้อมของโรงเรียน ประเด็นในการจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนโดยให้บุคลากรทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ **ด้านการบริหารงานงบประมาณ** ผลในการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เขต 2 ด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อสังเกตเป็นรายข้อผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าผู้บริหารมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร มีการบริหารงานงบประมาณ อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ**วรกาญจน สุขสดเขียว** (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน

3. การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ **ด้านการบริหารงานบุคคล** ผลในการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก เมื่อสังเกตเป็นรายข้อผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานบุคคลด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าผู้บริหารมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร มีการบริหารงานบุคคล อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับ**ณัฐพร ภูทองเงิน** (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักพรหมวิหาร 4 ในกลุ่มสถานศึกษาเขตพื้นที่ ที่ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงการเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4. การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ **ด้านการบริหารงานทั่วไป** ผลในการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก เมื่อ

สังเกตเป็นรายข้อผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าผู้บริหารมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร มีการบริหารงานบุคคลอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับ **ณัฏฐนันท์ มันตะพงศ์** (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนชลประทานสงเคราะห์จังหวัดนนทบุรีผลการวิจัย พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็น ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.12 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารงาน อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ

6. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านการบริหารของสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการวางแผนงาน การกำหนดกลยุทธ์ จุดแข็ง จุดอ่อน จุดด้อยต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อก้าวสู้ยุคพัฒนา และเท่าทันในการเปลี่ยนแปลง การบริหารงานในสถานศึกษานั้นได้บริหาร โดยพิจารณาจัดทำภารกิจให้ชัดเจน ครอบคลุมงานทั้งหมดและมีการกำหนดกลุ่มงานที่มีความสอดคล้องกัน จัดโครงสร้างบริหารที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาตามกฎหมายเพื่อให้งานสำเร็จเกิดประสิทธิภาพ โดยให้บุคลากรทุกคนได้ทำงานอย่างที่ตนเองชอบ โดยใช้หลักการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ร่วมด้วย

2. ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารควรมีการวางแผนงานและโครงสร้าง มีการจัดโครงสร้างการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้บริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เป็นไปตามหลักสูตรของโรงเรียน สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธะกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา และของหลักสูตรประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเสนอขอปรับปรุงหลักสูตรเมื่อพบข้อบกพร่อง หรือจุดที่ควรพัฒนา มีการจัดการนิเทศภายใน การวิจัยในชั้นเรียน และการพัฒนาครูโดยการประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และร่วมกับงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่สำคัญการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคคลากรในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนอง ภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเพิ่มศักยภาพนำองค์กรสู่ความเจริญและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรของตน

4. ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารควรจัดทำแนวปฏิบัติหรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดหารายได้ และบริหารรายได้และผลประโยชน์ตามแต่สภาพของสถานศึกษาโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องจัดหารายได้และผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนคุมเก็บเงินรักษาเงินและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตามแผนงาน งานโครงการของสถานศึกษา เพื่อจัดลำดับความสำคัญ และกำหนดงบประมาณ ทรัพยากรของแต่ละสายงาน งานโครงการ ให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับและวงเงินนอกงบประมาณตามแผนระดมทรัพยากรวางแผนกรอบงบประมาณรายจ่าย ให้สอดคล้องกับรอบวงเงินที่ได้รับจัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ซึ่งระบุแผนงาน งานโครงการที่สอดคล้องวงเงินงบประมาณที่ได้รับและวงเงินนอกงบประมาณที่ได้ตามแผนระดมทรัพยากร และกำหนดผู้รับผิดชอบ

5. ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารควรจัดการโครงสร้างเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามบทบาทของสถานศึกษาตลอดจนการจัดและให้บริการการศึกษาของบุคคลชุมชนองค์การหน่วยงานและสถานบันสังคมอื่น

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านการบริหารของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องรู้จักครองคนและครองงาน คือ ต้องปกครองบุคลากรภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี มีการวางแผนก่อนทุกครั้ง กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร เป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการชักจูงผู้อื่นให้ร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

2. ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาการ เพราะวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน ควรมีการจัดการอบรมด้านการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อการเรียนการสอนให้กับครู และต้องมีทีมงานทางด้านวิชาการที่เก่งควบคู่กันไป

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ในด้านการบริหารไม่ว่าจะเป็นแผน กลยุทธ์ นโยบายต่าง ๆ ควรร่วมวางแผนดำเนินงานกับบุคลากรทางการศึกษา ควรบริหารเป็นระบบแยกฝ่ายอย่างชัดเจนแต่ละฝ่ายแผนงาน ควรบริหารงานด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส ยึดถือหลักของความยุติธรรมเป็นหลัก ยอมรับข้อเสนอ และแนวคิดใหม่ ๆ ในการบริหาร

4. ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารควรการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคลองตัว โปรงใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานใหมีการจัดหาผลประโยชนจากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใชบริหารจัดการเพื่อประโยชนทางการศึกษาสงผลใหเกิดคุณภาพที่ดีขึ้นตอผู้เรียน

5. ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารควรมีกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามบทบาทของสถานศึกษาและสถานบันสังคมอื่น

6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัย การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร เพื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ตำแหน่งงาน เขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น

2.ควรมีการวิจัย การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร โดยการนำหลักธรรมต่าง ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ

3.ควรมีการวิจัย การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของบุคคลด้านอื่น ๆ เช่น พระภิกษุ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน หรือผู้บริหารด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นของเอกชน หรือของรัฐบาล เป็นต้น

บรรณานุกรม

ชรินทร์ทิพย์ หาญประเสริฐ. (2558). “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1”. **งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฏฐนันท์ มันตะพงศ์. (2555). “คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ณัฐพร ภูทองเงิน. (2555). “คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3”. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พระมหาบุญเสริม ธมฺมทินฺโน (ทองศรี). (2559). “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2”. **งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

วรกาญจน สุขสดเขียว. (2553). “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. และคนอื่น ๆ. (2542). **การจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหาร**. กรุงเทพมหานคร: ที พี.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). **ความเป็นครู**. เอกสารประกอบการสอนวิชา 1011101. สถาบันราชภัฏสุรินทร์: ภาคพื้นวิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์.

อิศรา เจะมะ. (2552). “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1”. **สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.